

ความท้อแท้ในการทำงานของครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษานนทบุรี เขต 2

Teachers Burnout in Private Schools Office of Education Nonthaburi School Area 2

อัสฎากอร์ สุภกิจ

Asadakorn Suphakit

นักศึกษาระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต ถนนพหลโยธิน ตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี 12000

Corresponding author, E-mail: Asadakorn@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์คือ (1) เพื่อศึกษาระดับความท้อแท้ในการทำงานของครู โรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 (2) เพื่อเปรียบเทียบความท้อแท้ในการทำงานของครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 จำแนกตามเพศ ประสบการณ์ วุฒิการศึกษา กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ครู โรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 จำนวน 341 คน โดยการสุ่มแบบสัดส่วน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบวัดความท้อแท้ของมาสแลค 7 ระดับ ในเรื่อง ความอ่อนล้าทางอารมณ์ การสูญเสียความสัมพันธ์ส่วนบุคคล และความไม่สมหวัง ในความสำเร็จของตน สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่ามาตรฐาน และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว เมื่อพบความแตกต่างจึงทดสอบด้วยการจับคู่พหุคูณ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1. ระดับความท้อแท้ของครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับต่ำ เรียงจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านความไม่สมหวังในผลสำเร็จของตน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.04 รองลงมาคือ ด้านความอ่อนล้าทางอารมณ์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.72 และด้านความสูญเสียความสัมพันธ์ส่วนบุคคล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.52 2. การเปรียบเทียบความท้อแท้ในการปฏิบัติงานของครู เพศชายและเพศหญิง และด้านประสบการณ์ในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านวุฒิการศึกษาที่แตกต่างกัน มีความท้อแท้ในการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: ความท้อแท้ ความอ่อนล้าทางอารมณ์ การสูญเสียความสัมพันธ์ส่วนบุคคล ความไม่สมหวังในผลสำเร็จของตน

Abstract

The purposes of this study are 1) to study the level of job burnout of teachers in private schools, office of Nonthaburi Education Area 2 and 2) to compare the teachers' burnout with different gender, experience and educational level. The sample size consisted of 341 teachers in private schools, office of Nonthaburi Education Area 2. They were selected by proportional sampling. The instrument used to measure teachers' burnout on emotional

exhaustion, depersonalization, and the lack of personal accomplishment was a 7 rating scale of Maslach. The data were analyzed by mean, standard deviation, Z test, One Way ANOVA and LSD. The results showed that: 1) level of job burnout of teachers in private schools, office of Nonthaburi Education Area 2, in overall aspects, was at a “low” level. It was also found that their lack of personal accomplishment means 2.04, the second emotional exhaustion means 1.72, and the depersonalization means 1.52, respectively, 2) teacher’s gender

and experiences were not different, while teachers who had different educational level were statistically significant different at 0.05.

Keywords: burnout, emotional exhaustion, depersonalization lack of personal

1. บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ครูเป็นบุคลากรหลักที่มีบทบาทหน้าที่อันสำคัญในการให้การศึกษา สังคมไทยได้มอบหมายให้ครูพัฒนาคน พัฒนาความรู้ ความคิด นิสัย ตลอดจนจริยธรรมให้แก่เด็กและเยาวชนทั่วประเทศ บทบาทของครูจึงมีหลายประการ ได้แก่ บทบาทในการให้การศึกษา อบรมศีลธรรมจรรยา ถ่ายทอดวัฒนธรรมร่วมกิจกรรมของชุมชน การเป็นผู้นำชุมชน การศึกษาวิจัยและวิเคราะห์สังคม การสร้างและรักษาความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ดังนั้นภาระหน้าที่ของครูจึงมีอยู่หลายประการด้วยกัน ซึ่งครูจำเป็นต้องทำงานเกี่ยวข้องกับบุคคลจำนวนมาก นับตั้งแต่นักเรียน เพื่อนครู ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหาร ผู้ปกครอง นักเรียน และผู้อื่นที่มาเกี่ยวข้องกับกิจการของโรงเรียน

จากบทบาทและภาระหน้าที่ของครูในด้านต่าง ๆ นั้น จะเห็นได้ว่าวิชาชีพครูเป็นงานที่ให้บริการ สังคมหรือสาธารณชนโดยทั่วไป พิชิต ฤทธิ์จรูญ (2548) เช่นเดียวกับกลุ่มวิชาชีพอื่นๆ อีกหลาย อาชีพ อาทิ แพทย์ พยาบาล ตำรวจ นักสังคมสงเคราะห์ หรือผู้ให้บริการแนะแนว เป็นต้น ซึ่งบุคคลผู้ประกอบอาชีพเหล่านี้ต้องมีความสัมพันธ์กับผู้มาขอรับบริการจำนวน

มาก ต้องให้ความดูแลและความช่วยเหลือเพื่อตอบสนองความต้องการของคนเหล่านั้น การทำงานอย่างต่อเนื่องและจำเจย่อมต้องเผชิญกับสถานการณ์หรือความกดดัน อย่างใดอย่างหนึ่งอันไม่พึงประสงค์ หากเกิดภาวะเช่นนี้ติดต่อกันไปเป็นเวลานาน ๆ ก็ จะส่งผลกระทบต่อร่างกายและจิตใจที่จะมีปฏิกิริยาตอบสนองต่อเหตุการณ์ในสิ่งแวดล้อมนั้น ซึ่งหากไม่สามารถแก้ไขหรือจัดให้บรรเทาลงไปได้ ในที่สุดก็จะเกิดความเครียดและความท้อแท้ขึ้น

จะเห็นได้ว่าการทำงานของครูนั้น ต้องประสบกับปัญหาและแรงกดดันต่าง ๆ ดังกล่าว แล้วอาจทำให้ครูเผชิญกับสภาวะความเครียดทางอารมณ์จนเกิดความท้อแท้ขึ้น ซึ่งความท้อแท้สามารถเกิดขึ้นได้กับครูเช่นเดียวกับอาชีพอื่น ๆ เมื่อครูมีความท้อแท้ก็จะนำไปสู่ปัญหาการปฏิบัติงานในโรงเรียน ทำให้ประสิทธิภาพการทำงานต่ำลง การเตรียมการสอนและความเอาใจใส่ต่อนักเรียนลดลง เกิดความอ่อนล้าทางร่างกายและ จิตใจบ่อยครั้ง รวมทั้งมีความรู้สึกท้อแท้ให้กับงานน้อยลง หากปล่อยไว้ให้สภาพเช่นนี้ ดำเนินต่อไปโดยไม่มีการแก้ไขและป้องกันอย่างเหมาะสมแล้ว ย่อมส่งผลกระทบต่อการปฏิบัติงานของครูและคุณภาพการศึกษาโดยรวม ตลอดจนทำให้สถานภาพของวิชาชีพต้องเสื่อมลงไป (พวงรัตน์

บุญญาวัฒน์, 2549) ดังนั้นจึงควรจะได้ศึกษาภาวะความท้อแท้ในด้านต่าง ๆ ของครู แล้ววิเคราะห์ว่ามีปัจจัยอะไรที่ทำให้ครูเกิดความท้อแท้ เพื่อนำผลการวิจัยไป เป็นแนวทางในการปรับปรุงสภาพการปฏิบัติงานของครู และเสนอแนะวิธีป้องกันหรือลดความท้อแท้ลง (วุฒินันท์ อุปลิทธิ, 2550)

การจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนในอำเภอบางใหญ่ อำเภอบางบัวทอง อำเภอไทรน้อยและอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี อยู่ภายใต้การดูแลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 มีจำนวนโรงเรียนทั้งสิ้น 61 โรงเรียน ครูจำนวน 2,954 คน และนักเรียนจำนวน 55,851 คน จากรายงานทำเนียบสถานศึกษา ปีการศึกษา 2554 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 พบว่า จำนวนโรงเรียนที่เปิดสอนระดับเตรียมอนุบาล - 5 ขวบ มี 18 โรงเรียน ระดับอนุบาล 1 - ประถมศึกษาปีที่ 6 มี 16 โรงเรียน ระดับอนุบาล 1 - มัธยมศึกษาปีที่ 3 มี 6 โรงเรียน ระดับอนุบาล 1 - มัธยมศึกษาปีที่ 6 มี 6 โรงเรียน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 มี 2 โรงเรียน ระดับประถมศึกษาปีที่ 1 - มัธยมศึกษาปีที่ 6 มี 1 โรงเรียน ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 - มัธยมศึกษาปีที่ 6 มี 1 โรงเรียน และระดับ ปวช.-ปวส. มี 5 โรงเรียน นโยบายการจัดการศึกษาเอกชนมุ่งพัฒนาให้เป็นโรงเรียนที่ดีมีคุณภาพ มีสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนการสอน จากการสัมภาษณ์ครูโรงเรียนเอกชนพบว่าครูส่วนใหญ่มีความรู้สึกกดดันจากภาระหน้าที่รับผิดชอบที่มีมาก ตลอดจนค่าครองชีพที่สูงขึ้น ส่งผลให้เกิดความเครียดและความท้อแท้ในการปฏิบัติงาน เนื่องจากมีการแข่งขันทางธุรกิจรวมอยู่ด้วย ทำให้โรงเรียนเอกชนแต่ละแห่งต้องสร้างคุณภาพการศึกษา ด้วยการลงทุนทางด้านการศึกษาที่สูง และต้องการบุคลากรที่มีคุณภาพ เพื่อสามารถตอบโต้ภัยด้านความต้องการของผู้ปกครองที่ส่งบุตรหลาน

มาเรียนได้ ดังนั้นกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางเครซี่เมอร์แกนได้ 341 คน (Krejcie & Morgan, 1970)

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาเรื่องเกี่ยวกับความท้อแท้ในการปฏิบัติงานของครู โรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 ที่พิจารณาถึงความท้อแท้ใน 3 ด้าน คือ ความอ่อนล้าทางอารมณ์ การสูญเสียความสัมพันธ์ส่วนบุคคล และความไม่สมหวังในผลสำเร็จของตน จะเป็นผลประโยชน์ในการป้องกัน หรือแก้ไขปัญหานั้นจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพของครู ที่ส่งผลกระทบต่อตรงถึงมาตรฐานการศึกษา ข้อมูลที่ได้จากการวิจัย จะช่วยให้ผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 นำไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาทรัพยากรบุคคล เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงานของครู และนำไปเป็นแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาความท้อแท้ในการปฏิบัติงานของครู

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับความท้อแท้ในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบความท้อแท้ในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 จำแนกตามเพศ ประสบการณ์ วุฒิการศึกษา

3. อุปกรณ์และวิธีการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม จำนวน 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามที่เกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของครู โรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 ในด้านต่าง ๆ ได้แก่ เพศ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

รายได้ โดยใช้แบบสอบถามแบบสำรวจรายการ (checklist)

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามที่วัดความท้อแท้ของครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 โดยใช้ Maslach (1977) แบบวัดระดับความท้อแท้ที่ผู้วิจัยปรับปรุงและพัฒนา มาจากแบบสอบถาม Maslach Burnout Inventory สำหรับใช้วัดกลุ่มอาการแสดง ความท้อแท้ 3 ด้าน คือ ด้านความอ่อนล้าทางอารมณ์ การสูญเสียความสัมพันธ ส่วนบุคคล และความไม่สมหวังในผลสำเร็จของตน (Maslach & Jackson, 1978) ซึ่งแบบวัดความท้อแท้เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า จำนวน 34 ข้อ สอบถามความรู้สึกในแต่ละด้าน โดยใช้วัดความบ่อยครั้งของความรู้สึกต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น โดยการแบ่งความบ่อยครั้งที่เกิดขึ้น เป็นระดับตัวเลข 0 - 6 ระดับรวม 7 ระดับ ซึ่งแต่ละระดับมีความหมาย ดังนี้

- 0 แทน ไม่เคยรู้สึกเช่นนั้น
- 1 แทน รู้สึกปีละ 2 - 3 ครั้ง หรือน้อยกว่า
- 2 แทน รู้สึกเดือนละครั้ง หรือน้อยกว่า
- 3 แทน รู้สึกประมาณเดือนละ 2 - 3 ครั้ง
- 4 แทน รู้สึกประมาณสัปดาห์ละครั้ง
- 5 แทน รู้สึกประมาณสัปดาห์ละ 2 - 3 ครั้ง
- 6 แทน รู้สึกทุกวัน

ข้อคำถามที่วัดความอ่อนล้าทางอารมณ์ได้แก่ 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 และ 10 จำนวน 10 ข้อ

ข้อคำถามที่วัดความสูญเสียความสัมพันธ ส่วนบุคคล ได้แก่ 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19 และ 20 จำนวน 10 ข้อ

ข้อคำถามที่วัดความไม่สมหวังในผลสำเร็จของตน ได้แก่ 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29 และ 30 จำนวน 10 ข้อ

การกำหนดเกณฑ์การวัดระดับความท้อแท้ผู้วิจัยได้ใช้หลักการของแมสแลค และแจ็กสัน (Maslach & Jackson, 1981) โดยกำหนดเกณฑ์คะแนนแต่ละข้อของความท้อแท้ ผู้วิจัยได้ใช้หลักการวัดเป็น 7 ระดับ คือ 0 ถึง 6 โดยถือว่าผู้ตอบแต่ละคนหากตอบแต่ละข้อที่ 0 ถือว่าได้คะแนนต่ำสุดเท่ากับ 0 และหากแต่ละคนตอบข้อที่ 6 ถือว่าได้คะแนนสูงสุดเท่ากับ 6 ฉะนั้นหากแต่ละด้าน มีจำนวนข้อเท่าใดให้คูณด้วยคะแนนที่ผู้ตอบแต่ละคนตอบ ถ้าแต่ละคนตอบทุกข้อในแต่ละด้านต่ำสุดจะได้คะแนนเป็น 0 และหากตอบทุกข้อมากที่สุดจะได้คะแนน 6 คูณด้วยจำนวนข้อในแต่ละด้าน

ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ นำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย ตามขั้นตอนดังนี้ วิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 1 ลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามด้วยวิธีการหาค่าความถี่ และร้อยละ วิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 2 ข้อมูลวัดระดับความท้อแท้ของครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 โดยใช้ค่าสถิติพื้นฐาน ด้วยวิธีการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

วิเคราะห์เปรียบเทียบความท้อแท้ของครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว เมื่อพบว่า มีความแตกต่างกันและจึงวิเคราะห์ความแตกต่างโดยใช้ LSD ทดสอบว่า คู่ใดแตกต่างกัน

4. ผลการศึกษาและข้อวิจารณ์

ส่วนที่ 1 ระดับความท้อแท้ในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2

ตารางที่ 4.1 แสดงภาพรวมของค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความท้อแท้ในการปฏิบัติงาน

ความท้อแท้ในการปฏิบัติงาน	\bar{x}	S.D.	ระดับความท้อแท้	อันดับ
1. ด้านความอ่อนล้าทางอารมณ์	1.72	.99	ต่ำ	2
2. ด้านความสูญเสียความสัมพันธ์ส่วนบุคคล	1.52	.96	ต่ำ	3
3. ด้านความไม่สมหวังในผลสำเร็จ ของตน	2.04	1.08	ต่ำ	1
รวม	1.76	.88	ต่ำ	

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ความท้อแท้ในการปฏิบัติงานของครู ในครั้งนี้ โดยรวมอยู่ในระดับต่ำ โดยเรียงลำดับความความท้อแท้ ดังนี้ ลำดับที่ 1 ด้านความไม่สมหวังในผลสำเร็จ ของตนค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{x}=2.04$, S.D. = 1.08) ลำดับที่ 2 ด้านความอ่อนล้าทางอารมณ์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{x}=1.72$, S.D. = .99)

และลำดับที่ 3 ด้านความสูญเสียความสัมพันธ์ส่วนบุคคล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{x}=1.52$, S.D. = .96)

ส่วนที่ 2 เปรียบเทียบความท้อแท้ในการปฏิบัติงานของครู โรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 จำแนกตามเพศ ประสพการณ์ วุฒิกการศึกษา

ตารางที่ 4.2 แสดงการเปรียบเทียบระดับความท้อแท้ในการปฏิบัติงานของครู จำแนกตามเพศ

ความท้อแท้	ชาย		หญิง		Z	p
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.		
1. ด้านความอ่อนล้าทางอารมณ์	1.73	.95	1.72	1.02	.12	.76
2. ด้านความสูญเสียความสัมพันธ์ส่วนบุคคล	1.64	.90	1.46	.98	1.65	.37
3. ด้านความไม่สมหวังในผลสำเร็จ ของตน	2.06	1.14	2.03	1.05	.16	.30
รวม	1.81	.87	1.73	.89	.71	.76

จากตารางที่ 4.2 การเปรียบเทียบระดับความท้อแท้ในการปฏิบัติงานของครู ทั้ง 3 ด้าน จำแนกตามเพศ เมื่อพิจารณาความเป็นนัยสำคัญทางสถิติมีค่า

มากกว่า .05 แสดงว่า ความท้อแท้ในการปฏิบัติงานของครู ที่มีเพศต่างกันจะมีความท้อแท้ในการปฏิบัติงานในการปฏิบัติงานที่ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.3 แสดงการเปรียบเทียบระดับความท้อแท้ในการปฏิบัติงานของครู จำแนกตามประสบการณ์

ความท้อแท้	ชาย		หญิง		Z	p
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.		
1. ด้านความอ่อนล้าทางอารมณ์	1.84	1.07	1.60	.89	2.225	.02*
2. ด้านความสูญเสียความสัมพันธ์ส่วนบุคคล	1.56	.98	1.46	.93	.956	.47
3. ด้านความไม่สมหวังในผลสำเร็จ ของตน	2.05	1.13	2.02	1.02	.214	.22
รวม	1.8231	.93	1.70	.82	1.265	.12

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ครู ต่างกันมีความท้อแท้ในการ

ปฏิบัติงานของครู แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ได้แก่ ด้านความอ่อนล้าทางอารมณ์

ตารางที่ 4.4 ผลการวิเคราะห์ ANOVA จำแนกตามวุฒิการศึกษา

ความท้อแท้ในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนเอกชน		SS	df	MS	F	p
1. ด้านความอ่อนล้าทางอารมณ์	ระหว่างกลุ่ม	24.616	2	12.308	13.208	.000*
	ภายในกลุ่ม	314.046	337	.932		
	รวม	338.662	339			
2. ด้านความสูญเสียความสัมพันธ์ส่วนบุคคล	ระหว่างกลุ่ม	27.175	2	13.588	15.982	.000*
	ภายในกลุ่ม	286.512	337	.850		
	รวม	313.688	339			
3. ด้านความไม่สมหวังในผลสำเร็จของตน	ระหว่างกลุ่ม	18.778	2	9.389	8.341	.000*
	ภายในกลุ่ม	379.335	337	1.126		
	รวม	398.113	339			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	22.826	2	11.413	15.769	.000
	ภายในกลุ่ม	243.902	337	.724		
	รวม	266.728	339			

จากตารางที่ 4.4 เปรียบเทียบความแตกต่างของความท้อแท้ในการปฏิบัติงานของครู เมื่อจำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ในการทดสอบพบว่า การปฏิบัติงานของครูโรงเรียนเอกชนที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความท้อแท้ ด้านความอ่อนล้าทางอารมณ์ ด้านความสูญเสียความสัมพันธ์ส่วนบุคคล และด้านความไม่สมหวังในผลสำเร็จของตน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

5. การอภิปรายผล

จากการวิจัยมีประเด็นที่น่าสนใจอภิปรายผล ดังนี้

1. จากวิเคราะห์ความท้อแท้ของครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 พบว่า ความท้อแท้ของครูโรงเรียนเอกชน โดยรวมอยู่ในระดับต่ำ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ (2543) เมื่อ

พิจารณาเป็นรายด้าน ส่วนมากมีความท้อแท้ด้าน ความไม่สมหวังในผลสำเร็จ ของตนค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.04 รองลงมาคือ ด้านความอ่อนล้าทางอารมณ์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.72 และด้านความสูญเสียความสัมพันธ์ส่วนบุคคล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.52 ด้านความไม่สมหวังในผลสำเร็จอยู่ในระดับสูงกว่าด้านอื่นเนื่องจาก ครูโรงเรียนเอกชนยังมีหน้าที่อื่นๆ อีกมากมายต้องรับผิดชอบ ทั้งงานวิชาการ งานบุคคล และงานบริหารทั่วไป ในโรงเรียนขนาดใหญ่ครู แต่ละคนอาจได้รับงานดังกล่าวมาคนละงาน แต่ในโรงเรียนขนาดเล็กครู ต้องรับผิดชอบในหลายๆ งาน ส่งผลให้งานไม่ประสบผลตามที่คาดหวังไว้ ทำให้ครูมีความท้อแท้ในด้านนี้อยู่สูง

2. การวิเคราะห์เปรียบเทียบความท้อแท้ของครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 ในครั้งนี้ ตามข้อมูลทั่วไปพบว่า เพศชายและเพศหญิง มีระดับความท้อแท้ในการ

ปฏิบัติงาน ไม่แตกต่างกันประสบการณ์ในการปฏิบัติงานของครู โรงเรียนเอกชน มีระดับความท้อแท้ในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน วุฒิกการศึกษา มีระดับความท้อแท้ในการปฏิบัติงานของครู แตกต่างกัน การที่ผลวิจัยเป็นเช่นนี้จะเห็นได้ว่าในปัจจุบัน การปฏิบัติงานครูเพศชายและหญิง ได้รับการระงาน ที่เท่าเทียมกันมากขึ้นจึงไม่ส่งผลให้เกิดระดับความท้อแท้ที่แตกต่างกันในส่วนประสบการณ์ไม่ว่ามากหรือน้อย ก็สามารถมีความเครียดที่เกี่ยวกับการทำงานเกิดขึ้นได้และมีระดับความท้อแท้ในการปฏิบัติงานที่ใกล้เคียงกัน ส่วนสุดท้ายวุฒิทางการศึกษาที่แตกต่างกันจะส่งผลให้กระบวนการทางความคิดการปฏิบัติ ในการรับมือกับปัญหาที่เกิดขึ้นไม่เหมือนกัน จึงทำให้มีระดับความท้อแท้ที่แตกต่างกัน

6. บทสรุป

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจากการแจกแจงแบบสอบถาม จำนวน 340 ตัวอย่าง พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศ หญิง จำนวน 228 คน คิดเป็นร้อยละ 67.1 เพศชาย จำนวน 112 คน คิดเป็นร้อยละ 32.9 ประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ครูโรงเรียนเอกชน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ ส่วนใหญ่ต่ำกว่า 10 ปี จำนวน 176 คน คิดเป็นร้อยละ 51.8 รองลงมาคือ ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป จำนวน 164 คน คิดเป็นร้อยละ 48.2 วุฒิกการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีวุฒิกการศึกษา ปริญญาตรี จำนวน 230 คน คิดเป็นร้อยละ 67.6 รองลงมาคือ ต่ำกว่าปริญญาตรี 62 คน คิดเป็นร้อยละ 18.2 คน และปริญญาโท จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 14.1 ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ความท้อแท้ ของครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 ในครั้งนี้เป็นการศึกษาเพื่อศึกษาระดับความท้อแท้ใน

การปฏิบัติงานของครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 สามารถอธิบายการให้ระดับความคิดเห็นในแต่ละประเด็นได้ดังต่อไปนี้

1. ด้านความอ่อนล้าทางอารมณ์

ความท้อแท้ในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 ด้านความอ่อนล้าทางอารมณ์อยู่ในระดับต่ำ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.72 โดย ความท้อแท้ในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนเอกชน ที่มีคะแนนมากที่สุดครั้งนี้ อันดับที่ 1 คือ รู้สึกเหนื่อยล้าหลังจากเลิกปฏิบัติงานในตอนเย็น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.06 อันดับที่ 2 คือ รู้สึกอ่อนเพลียเมื่อตื่นนอนตอนเช้า และคิดว่าต้องไปทำงานอีก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.97 อันดับที่ 3 คือ รู้สึกว่าตนเองปฏิบัติงานมากเกินไป จำเป็น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.85 และน้อยที่สุด มีความรู้สึกหมดความอดทนที่จะทำงานต่อไป มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 1.26

2. ด้านความสูญเสียความสัมพันธ์ส่วนบุคคล

ความท้อแท้ในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 ด้านความสูญเสียความสัมพันธ์ส่วนบุคคล อยู่ในระดับต่ำ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.52 โดยความท้อแท้ในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนเอกชน ที่มีคะแนนมากที่สุดครั้งนี้ อันดับที่ 1 คือ มักถูกจับผิดจากเพื่อนร่วมงาน ในขณะที่ปฏิบัติงานในโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.80 อันดับที่ 2 คือ มักถูกรบกวนจากเพื่อนร่วมงาน จึงทำให้ไม่สามารถปฏิบัติงานได้เต็มความสามารถมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.66 อันดับที่ 3 คือ ไม่ได้รับความร่วมมือจากผู้นำท้องถิ่นในการจัดการเรียน การสอนภายในพื้นที่ปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.57 และน้อยที่สุด คำนึงถึง

ผลประโยชน์ส่วนตนมากกว่าผลประโยชน์ส่วนรวม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.28

3. ด้านความไม่สมหวังในผลสำเร็จของตน

ความท้อแท้ในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในทบุรี เขต 2 ด้านความไม่สมหวังในผลสำเร็จของตน อยู่ในระดับต่ำ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.04 โดยความท้อแท้ในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนเอกชน ที่มีคะแนนมากที่สุดครั้งนี้ อันดับที่ 1 คือสามารถเข้าใจความรู้สึกนึกคิดของนักเรียนได้ดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.59 อันดับที่ 2 คือ ช่วยแก้ปัญหาของนักเรียนส่วนใหญ่ได้เป็นอย่างดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.55 อันดับที่ 3 คือ รู้สึกว่าการปฏิบัติงานของท่าน ไม่สามารถช่วยเหลือนักเรียนที่ด้อยโอกาสได้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.18 และน้อยที่สุด รู้สึกอึดอัดที่ได้ปฏิบัติงานอย่างใกล้ชิดกับนักเรียนในโรงเรียน มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 1.58

7. กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี โดยได้รับความกรุณาและเมตตาอย่างสูงจากรองศาสตราจารย์ ดร.บุญเลิศ ส่องสว่าง ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดร.ราชนันท์ บุญธิมา ประธานกรรมการวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ วิศิษฐ์ศักดิ์ เป็นสัมฤทธิ์ กรรมการวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้ความช่วยเหลือให้คำแนะนำ และตรวจแก้ไขในการดำเนินการจัดทำจึงขอกราบขอบพระคุณทั้งสามท่านเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

8. เอกสารอ้างอิง

พิชิต ฤทธิจรรยา. (2548). หลักการวัดและประเมินผลการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: แฮ็สออฟเคอร์มีสท์.

ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ. (2543). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความท้อแท้ในการปฏิบัติงานของครูประถมศึกษาในภาคกลาง. วิทยานิพนธ์การศึกษาศรีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

พวงรัตน์ บุญญาวัฒน์. (2549). ความเหนื่อยหน่าย, *พยาบาลศาสตร์*.

วุฒินันท์ อุปสิทธิ์. (2550). สภาพความท้อแท้ในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์. มหาวิทยาลัยราชภัฏสุพรรณบุรี.

Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30, pp 607-610.

Maslach, Christina. (1977). *Burnout: the Cost of Caring*. New Jersey: Prentice-Hall.

Maslach, C., & Jackson, S.E. (1978). Lawyer burnout. *Barrister*, 55-54.

Maslach, C., & Jackson, S.E. (1981). *Burnout in organization setting*. Applied Social Psychology Annual.